

Eesti keele ainekava gümnaasiumiastmele

1. Õppeaine kirjeldus

Eesti keele õpetuse tähtsamaid ülesandeid on kujundada keeleoskus, mis võimaldab Eesti ühiskonnas iseseisvalt toime tulla ning paneb aluse elukestvale õppele.

Eesti keele arendamise strateegiast tulenevalt seab käesolev õppekava eesmärgi liikuda C1 keeleoskustaseme saavutamise poole gümnaasiumi lõpuks.

Gümnaasiumi lõpetaja rahuldav õpitulemus eesti keeles teise keelena on B2.1. Hea õpitulemusega õpilane täidab osaliselt ning väga hea õpitulemusega õpilane kõik B2.2 keeleoskustaseme nõuded. Väga hea õpitulemusega õpilane on suuteline osaliselt täitma ka järgmise (C1) keeleoskustaseme nõudeid.

Eesti keele õppe kaudu toetatakse õpilaste suutlikkust õppida teisi aineid eesti keeles.

Gümnaasiumis on üldteemaks „Mina ja maailm“. Viis teemavaldkonda ja nende alateemad on igapäevaelus omavahel läbi põimunud ning samamoodi on neid võimalik käsitleda ka keeleõpetuses. Erinevate teemade kaudu saab õpilane võrrelda Eesti ja oma päritolumaa kultuuriruumi. Teemade käsitlemisel peetakse silmas nende päevakohasust, õpilase huve ning kursuse keeletaset.

Kultuuriteadlikkust kujundades juhitakse õpilase tähelepanu erinevustele suhtlemisel emakeeles ja eesti keeles ning neid erinevusi selgitavatele kultuurinähtustele. Õpilane on teadlik oma kohast ja vastutusest ühiskonnas ning suudab anda adekvaatseid hinnanguid ühiskonnas toimuvale.

Gümnaasiumi keeletunnis suheldakse ainult eesti keeles.

Õpetuses kasutatakse kommunikatiivse keeleõppe põhimõtteid. Rõhk on interaktiivsel õppimisel ja õpitava keele kasutamisel. Rakendatakse jätkuvalt paaris- ja rühmatööd, toetatakse eestikeelse suhtlus- ja esinemisoskuse väljakujunemist, kasutades selleks nt väitlusi, referaate, uurimistöid, arvutiesitlusi, suhtlusportaale, blogisid jne. Erinevate tegevuste kaudu loob õpetaja võimaluse kasutada eesti keelt aktiivselt ka tunniväliselt. Suureneb iseseisvus eestikeelse info otsimisel ning kasutamisel.

Keeleteadmised ei ole eesmärk omaette, vaid vahend parema keeleoskuse omandamiseks. Keele struktuuri õpitakse kontekstis.

Õppes on jätkuvalt oluline õpioskuste arendamine, mis toetab edasisi keeleõpinguid ning paneb aluse elukestvatele õppele.

2. Õppe-ja kasvatusesmärgid

Gümnaasiumi eesti keele teise keelena õpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) omandab keeleoskuse tasemel, mis võimaldab Eesti ühiskonnas ja eestikeelses keskkonnas iseseisvalt toimida;
- 2) on võimeline jätkama õpinguid eesti keeles ning kasutama eesti keelt töökeskkonnas ja ametkondlikus suhtluses;
- 3) mõistab ja väärtustab oma ning eesti kultuuri sarnasusi ja erinevusi ning arvestab suhtluses eesti kultuurinorme ja tavasid;
- 4) analüüsib oma teadmisi ja oskusi ning tugevusi ja nõrkusi; omandab elukestvaks õppeks motivatsiooni ja vajalikud oskused.

3. Õppesisu, õpitegevused ja -tulemused

	Õppesisu	Õppetegevused	Õpitulemused
1. kursus	<p>Gümnaasiumiosa üldteema: „MINA JA MAAILM“</p> <p>Inimene kui indiviid:</p> <p>1) inimese loomus ja käitumine, vastuoludesse sattumine;</p> <p>2) iga inimese kordumatu eripära;</p> <p>3) väärtushinnangud, vaated elule ja ühiskonnale;</p> <p>4) inimsuhted: isiklikud, emotsionaalsed; sotsiaalsed;</p> <p>5) erinevad inimesed ja rahvad (keele- ja kultuurierinevused, käitumistavad, kõlblusnormid).</p>	<p>Piltide ja tekstilõikude sobitamine.</p> <p>Intervjuude ja elusaatust käsitlevate artiklite lugemine.</p> <p>Loetu kommenteerimine.</p> <p>Väidete moodustamine.</p> <p>Rollimängud.</p>	<p>Oskab leida tekstist ülesande täitmiseks vajalikku teavet.</p> <p>Leiab leheloost olulisema.</p> <p>Oskab esitada, laiendada ja põhjendada oma seisukohti ja tuua asjakohaseid näiteid.</p> <p>Suudab ära tabada ja mõista stiilimuutusi.</p>
2. kursus	<p>Inimestevaheline suhtlus:</p> <p>1) suhtlusvahendid: loomulik keel ja kehakeel (sõnavalik, žestid, miimika jne);</p> <p>2) meedia kui suhtluskanal ja -vahend.</p> <p>Eesti keel ja eesti meel:</p> <p>1) rahvuslik identiteet;</p> <p>2) kultuuritraditsioonid;</p> <p>3) kodukoha lugu</p>	<p>Tekstilõikude järjestamine.</p> <p>Arvamuse avaldamine ja kommenteerimine.</p> <p>Väidete hindamine.</p> <p>Kirjeldamine.</p> <p>Suhtlusmängud.</p> <p>Ettekanne.</p>	<p>Oskab esitada kavakindla arutluskäigu, tuues välja olulisemad seisukohad ja oma väiteid kinnitavad faktid.</p> <p>Leiab leheloos olulisema.</p> <p>Oskab kirjeldada raamatu või filmi sisu ja oma muljeid.</p> <p>Mõistab keeruka üldkeelse jutu põhisisu.</p>

		Kultuuritegelaste sõnavõtude refereerimine ja kommenteerimine.	
3. kursus	<p>Pere ja kasvatus:</p> <p>1) perekond; peresuhted, laste ja vanemate omavaheline mõistmine ning üksteisest hoolimine;</p> <p>2) kasvatus: viisakusreeglid, käitumisnormid, väärtushinnangute kujundamine, salliv eluhoiak</p> <p>Inimene kui looduse osa:</p> <p>1) eluring: sünd, elu ja surm;</p> <p>2) tasakaal inimese ja looduse vahel (loodushoidlik eluviis, aukartus looduse ees);</p> <p>3) elulaad ehk olemise viis (nt loodushoidlik ja inimsõbralik, tervislik).</p> <p>jne.</p>	<p>Pikemate tekstide kokkuvõtlik lugemine. Lõigust peamõtte väljatoomine.</p> <p>Vabas vormis eluloo koostamine.</p> <p>Rollimängud .</p> <p>Arutelud.</p> <p>Väidete esitamine ja hindamine.</p> <p>Debatt</p> <p>Ülevaate kirjutamine.</p>	<p>Mõistab kaasaegseid probleemartikleid ja ülevaateid, kus autorid väljendavad lahknevaid hoiakuid ja eriarvamusi</p> <p>Mõistab normaalse kiirusega edastatud üldkeelseid teadaandeid ja sõnumeid konkreetsetel ja abstraktsetel teemadel.</p> <p>Oskab esitada kavakindla arutluskäigu, tuues välja olulisemad seisukohad ja oma väiteid kinnitavad faktid.</p>
4. kursus	<p>Eesti riik ja rahvas:</p> <p>1) omariiklus ja kodanikuks olemine, riigikaitse;</p> <p>2) geograafiline asend ja kliima;</p> <p>3) rahvastik: põhirahvus, muukeelne elanikkond, uusimmigrandid;</p>	<p>Dokumentide ja seaduste detailne lugemine .</p> <p>Teadusaruannete lugemine ja kokkuvõtte sõnastamine</p>	<p>Mõistab erialaartikleid ka väljaspool oma kompetentsi, kui spetsiifiliste terminite tõlkimiseks on võimalik kasutada sõnaraamatut.</p>

	4) mitmekultuuriline ühiskond.	Diagrammide lugemine ja tõlgendamine. Emotsionaalse lühikõne koostamine ja esitamine.	Mõistab teleuudiste jm päevakajaliste saadete enamikku, dokumentaalsaadeteid ja –filme, muid filme vestlussaadeteid jms., mis on üldkeelsed Suudab sünteesida eri allikatest pärit infot ja arutluskäike
5. kursus	Kultuuritraditsioonid ja tavad: 1) rahvapärимused, muistendid, muinasjutud, vanasõnad ja kõnekäänud kui rahvatarkuse varamu; 2) erinevate rahvaste kultuuritraditsioone, tavasid ja uskumusi; 3) kultuuridevaheline suhtlus; 4) solidaarsus ja tolerantsus.	Autentsete rahvapärимuste kuulamine. Võrdlev lugemine. Lühifilmide vaatamine ja arutelu. Võrdlustabeli koostamine. Infovoldiku loomine. Debatt. Rollimängud.	Suudab ära tabada ja mõista stiilimuutusi. Loeb paljusid tekste üsna vabalt, kohandades lugemise viisi ja kiirust sõltuvalt tekstist ja lugemise eesmärgist. Oskab kirjutada selgeid ja üksikasjalikke kirjeldusi keerulistel teemadel
6. kursus	Kultuur kui looming: 1) looming: kirjandus, kujutav kunst, helilooming, arhitektuur, tarbekunst ja käsitöö jne; 2) rahva ajalooline kultuurimälu; 3) loova mõtte arendamine kogemuse kaudu;	Loominguliste inimeste elukäiku ja elutööd kajastavate artiklite, raadiosaadete ja intervjuudega tutvumine. Loovkirjutamine.	Suudab ära tabada ja mõista stiilimuutusi. Loeb paljusid tekste üsna vabalt, kohandades lugemise viisi ja kiirust sõltuvalt tekstist ja lugemise eesmärgist.

	4) loomeprotsessi soodustavad või takistavad tegurid (nt olme, perekond, ühiskonnakord, tavad		Oskab kirjeldada raamatu või filmi sisu ja oma muljeid.
7. kursus	Haridus: 1) riiklikud ja eraõppeasutused, koolitused; 2) kohustuslik kooliharidus, iseõppimine; 3) koolikeskkond ja -traditsioonid; noorteorganisatsioonid; 4) edasiõppimisvõimalusi Eestis ja välismaal	Edasiõppimisvõimalusi tutvustavate ettekannete kuulamine. Infovoldikutest ja Internetist teabe hankimine. Isiklike hariduseesmärkide ja –unistuste tutvustamine. Teemakohase arutluse kirjutamine.	Suudab jälgida loenguid vm esinemist oma valdkonnas, kui esitus on selge. Loeb oma huvivaldkonnaga seotuvaid kirju, taipab kiiresti asja tuuma. Oskab laiendada ja põhjendada oma seisukohti ja esitada asjakohaseid näiteid.
8. kursus	Elukutsevalik: 1) tööturu seisund ja prognoosid; 2) elukestev õpe; 3) teadlik eneseteostus; elukutsevaliku võimalusi ja karjääri planeerimine. 4) töötsimine: eluloo (CV) koostamine, tööleping, töövestlus;	Tarbetekstide analüüs ja koostamine: CV, motivatsioonikiri, järelepärimine, seletuskiri jne Rolli- ja suhtlusmängud. Töövarjuks olemine. Teemakohase arutluse kirjutamine.	Mõistab teleuudiste jm päevakajaliste saadete enamikku, dokumentaalsaateid ja –filme, muid filme vestlussaateid jms., mis on üldkeelsed Loeb paljusid tekste üsna vabalt, kohandades lugemise viisi ja kiirust sõltuvalt tekstist ja lugemise eesmärgist. Oskab esitada kavakindla arutluskäigu, tuues välja

			olulisemad seisukohad ja oma väiteid kinnitavad faktid.
9.kursus	<p>Tööelu:</p> <p>1) töö kui toimetulekuallikas; raha teenimine (nt sissetulekud ja väljaminekud, hinnad); tööpuudus;</p> <p>2) vastutustundlik suhtumine oma töösse; hoolivus enese ja teiste suhtes;</p> <p>3) töötaja ning tööandja õigused ja vastutus, ametiühingud, katseaeg, osalise või täisajaga töö, puhkus;</p> <p>4) suhted töökollektiivis; meeldiv ja sundimatu miljö, motiveeritud töötaja;</p> <p>5) vajalikud eeldused oma tööga toimetulekuks.</p>	<p>Ajaleheartikli analüüs ja info kasutamine uues kontekstis.</p> <p>Psühholoogi nõuannete kuulamine.</p> <p>Tutvumine erinevate ametijuhenditega.</p> <p>Aktiivse kuulamise harjutused.</p> <p>Isikuomaduste testidega tutvumine.</p> <p>Teemakohase arutluse kirjutamine.</p> <p>Rollimängud.</p>	<p>Suudab kaasa mõelda emakeelekõnelejate elavale mõttevahetusele.</p> <p>Suudab jälgida loenguid vm esinemist oma valdkonnas, kui esitus on selge.</p> <p>Oskab leida tekstist ülesande täitmiseks vajalikku teavet.</p> <p>Oskab kirjutada selgeid ja üksikasjalikke kirjeldusi keerulistel teemadel.</p>
10.kursus	<p>Tehnoloogia:</p> <p>1) teadus- ja tehnikasaavutused ning nende rakendamine igapäevaelus;</p> <p>2) teabekeskkond: infootsing ja -vahetus;</p>	<p>Kasutusjuhendite ja reklaamide kriitiline lugemine.</p> <p>Päringute, kaebuste ja tagasiside koostamine.</p>	<p>Mõistab üksikasjalikult, mida talle öeldakse.</p> <p>Mõistab kaasaegseid probleemartikleid ja ülevaateid, kus autorid väljendavad lahknevaid hoiakuid ja eriarvamusi</p>

	<p>3) keeletehnoloogilisi rakendusi igapäevaelus: elektroonsed sõnastikud, keeleõppematerjalid, arvutipõhine keeleõpe, tõlkeabiprogrammid jne;</p> <p>4) biotehnoloogia igapäevaelus: olmekeemia, kosmeetika- ja toiduainetööstus jne.</p>	<p>Tootetutvustuste koostamine ja esitlemine.</p> <p>Teksti korrigeerimine ja toimetamine arvutis.</p> <p>Teemakohaste arutluste kirjutamine.</p> <p>Rollimängud.</p>	<p>Mõistab pikki ja keerukaid kasutusjuhendeid ja tegevusjuhiseid uue seadmega töötamiseks, kui on võimalik raskeid tekstiosi üle lugeda.</p> <p>Oskab kirjutada arvamust infopäringu, probleemi jne kohta.</p>
11.kursus	<p>Ühiskond kui eluavalduste kogum:</p> <p>1) majanduselu: tõusud ja mõõnad, heaoluühiskond;</p> <p>2) sotsiaalsfäär, elatustase, heategevus;</p> <p>3) ebaterved eluviisid, kuritegevus</p> <p>4) puuetega inimeste töö</p>	<p>Majanduselu käsitlevate tekstide analüüs.</p> <p>Sotsiaalklaamide analüüs.</p> <p>Projektikavandite ja –taotluste koostamine rühmatööna.</p> <p>Rollimängud.</p> <p>Teemakohaste arutluste kirjutamine.</p>	<p>Loeb paljusid tekste üsna vabalt, kohandades lugemise viisi ja kiirust sõltuvalt tekstist ja lugemise eesmärgist.</p> <p>Oskab põhjendada ja selgitada arvamusi ja probleemilahendusi.</p>
12.kursus	<p>Geograafiline keskkond:</p> <p>1) keskkonna ja inimese suhted, keskkonnateadlikkus: looduslik tasakaal, puutumatu loodus; tööstus ja kultuur, kaitsealad; saasteallikad;</p> <p>2) loodusliku tasakaalu kadumisest tingitud ohud keskkonnale ja inimestele; kliima ja kliimamuutused;</p> <p>3) keskkonna jätkusuutlik areng.</p>	<p>Keskkonnaalaste filmide ja artiklite retsenseerimine.</p> <p>Erinevate elustiilidega tutvumine ja nende plusside ja miinuste väljatoomine.</p> <p>Artikli kirjutamine.</p> <p>Strateegia koostamine.</p>	<p>Mõistab enamikku üldkeelsetest asjalikest raadiosaadetest ning salvestatud ja ringhäälingus levivast materjalist.</p> <p>Suudab kaasa mõelda emakeelekõnelejate elavale mõttevahetusele.</p> <p>Mõistab kaasaegseid probleemartikleid ja ülevaateid, kus autorid väljendavad</p>

		Diskussiooni võrgustik. Debatt. Teemakohaste arutluste kirjutamine.	lahknevaid hoiakuid ja eriarvamusi. Oskab esitada kavakindla arutluskäigu, tuues välja olulisemad seisukohad ja oma väiteid kinnitavad faktid.
--	--	---	---

4. Üldised õpitulemused gümnaasiumi lõpuks

Gümnaasiumi lõpetaja:

- 1) mõistab konkreetsel või abstraktsel teemal keerukate tekstide ning mõttevahetuse tuuma;
- 2) suhtleb eesti keelt emakeelena kõnelejaga spontaanselt ja ladusalt;
- 3) loob erinevatel teemadel sidusa ja loogilise teksti;
- 4) selgitab oma vaatenurka ning hindab kõnealuste seisukohtade tugevaid ja nõrku külgi; suudab teha üldistusi ning kokkuvõtteid;
- 5) arvestab eesti kultuurinorme ja -tavasid;
- 6) tunneb huvi Eesti ühiskonna- ja kultuurielu vastu, loeb eestikeelset kirjandust ja trükimeediat; vaatab filme, telesaateid ja teatrietendusi ning kuulab raadiosaateid;
- 7) kasutab eestikeelseid teabeallikaid (nt sõnaraamatud, internet) vajaliku info otsimiseks erinevates valdkondades;
- 8) omandab keeleoskuse, mis võimaldab avalikult esineda;
- 9) seab õpieesmärke ja hindab nende saavutatuse taset ning vajaduse korral valib ja muudab oma õpistrateegiaid;

10) seostab omandatud teadmisi nii võõrkeelte valdkonna kui ka teiste eluvaldkondade teadmistega.

Keeleoskuse tase gümnaasiumi lõpus:

	Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
rahuldav õpitulemus	B2.1	B2.1	B2.1	B1.2
hea õpitulemus	B2.2	B2.2	B2.2	B2.1
väga hea õpitulemus	B2.2 – C1	B2.2 – C1	B2.2 – C1	B2.2

5. Õpitulemuste saavutamine

Gümnaasiumis suureneb õpilase vastutus oma keeleoskuse arengu eest (eesti keele kasutamine, iseseisev õpe).

Gümnaasiumikursused võivad ülesehituselt varieeruda (nt teema-, oskusepõhised). Osaoskusi arendatakse võrdselt, kursuseti võivad rõhuasetused erineda.

Õpitavat keelt kasutatakse aktiivselt nii tunnis kui ka väljaspool eesti keele tundi (nt teised ainetunnid, õppereisid, õpilasvahetused, keelelaagrid ja kohtumised eesti keelt emakeelena kõnelejatega).

Õpilane loeb autentseid ilukirjandus-, teabe-, tarbe- ja meediatekste. Õpetaja valib mitmekesiseid ülesandeid, mis eeldavad loovat lähenemist.

Keeletasemele vastava sõnavara ning keerukamate keelekonstruktsioonide õpetamiseks kasutab õpetaja ülesandeid, kus õpilane saab rakendada suhtlemisuskust erinevate keeleregistrite (nt suhtlemine ametiasutuses, tööintervjuul, olmesfääris) abil.

Õpetaja suunab õpilasi kõrvutama ja analüüsima keelte sarnasusi ja erinevusi, nägema keeltevahelisi seoseid ning jälgima oma keelekasutust.

Õpetaja planeerib koos õpilasega tööd, et saavutada eesmärgiks seatud keeleoskustase.

Õppetegevuseks sobivad

- 1) eestikeelse meedia ning autentsete audiovisuaalsete materjalide kasutamine;
- 2) iseseisev lugemine ning kuulamine (loetu ja kuulatu põhjal erinevate ülesannete täitmine, ettekanded);
- 3) tarbekirjade koostamine (nt elulugu, seletuskiri, avaldus);
- 4) loovtööde kirjutamine (nt kirjand, artikkel, kokkuvõte, luuletus);
- 5) referaatide ja/või uurimistööde koostamine ning esitlemine;
- 6) keelerühmade arutlused ja väitlused;
- 7) rolli- ja suhtlusmängud;
- 8) info otsimine erinevatest eestikeelsetest teatmeallikatest (nt seletav sõnaraamat, internet);
- 9) projektitööd (nt filmide tegemine, teatritükkide etendamine, veebilehtede koostamine);
- 10) keelekeskkonnas täidetavad ülesanded (nt muuseumitund, intervjuud) jne

6. Hindamine

Õpitulemusi hinnates lähtutakse gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa ning teiste hindamist reguleerivate õigusaktide käsitlusest.

Õpilasele tuleb selgitada, et hindamine on õppeprotsessi loomulik osa. Õpilast informeeritakse sellest, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.

Gümnaasiumis hinnatakse keeleoskuse kõiki aspekte. Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega. Hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekava taotletavatele õpitulemustele. Õpitulemused sisaldavad hoiakuid ja väärtusi, mille kohta antakse sõnalist tagasisidet.

Õpetaja ja kaasõpilased annavad tagasisidet õpilase tugevate külgede ja vajakajäämistele kohta ning teevad ettepanekuid edaspidisteks õpilase arengut toetavateks tegevusteks. Õpilane märkab oma edusamme ja oskab kasutada saavutatut edasise õppimisel. Õpilane seab ise endale õpiesmärke ning annab oma teadmistele ning oskustele hinnanguid. Õpilasel peab olema võimalus selgusele jõuda oma keeleoskustasemes.

Õpitulemuste kontrollimise vormid on mitmekesised ja vastavuses õpitulemustega.